

Pravo Svjetske turističke organizacije (UNWTO)

Kikić, Marija

Undergraduate thesis / Završni rad

2019

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Pula / Sveučilište Jurja Dobrile u Puli**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:137:491604>

Rights / Prava: [In copyright](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2021-03-08**

Repository / Repozitorij:

[Digital Repository Juraj Dobrila University of Pula](#)

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli

Fakultet ekonomije i turizma

„Dr. Mijo Mirković“

Marija Kikić

**PRAVO SVJETSKE TURISTIČKE ORGANIZACIJE
(UNWTO)**

Završni rad

Pula, 2019.

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli

Fakultet ekonomije i turizma

„Dr. Mijo Mirković“

PRAVO SVJETSKE TURISTIČKE ORGANIZACIJE (UNWTO)

Završni rad

Studentica: Marija Kikić

JMBAG: 0303057747

Studijski smjer: Poslovna ekonomija – Turizam

Kolegij: Pravo u turizmu

Mentor: dr.sc. Oliver Radolović

Pula, 2019.

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Ja, dolje potpisani Marija Kikić kandidat za prvostupnika ekonomije/poslovne ekonomije, smjera Poslovna ekonomija - Turizam ovime izjavljujem da je ovaj Završni rad rezultat isključivo mogega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima te da se oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio Završnog rada nije napisan na nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz kojega necitiranog rada, te da ikoji dio rada krši bilo čija autorska prava. Izjavljujem, također, da nijedan dio rada nije iskorišten za koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi.

Student

U Puli, 2019.godine

IZJAVA
o korištenju autorskog djela

Ja, Marija Kikić dajem odobrenje Sveučilištu Jurja Dobrile u Puli, kao nositelju prava iskorištavanja, da moj završni rad pod nazivom „Pravo Svjetske turističke organizacije (UNWTO)“ koristi na način da gore navedeno autorsko djelo, kao cjeloviti tekst trajno objavi u javnoj internetskoj bazi Sveučilišne knjižnice Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli te kopira u javnu internetsku bazu završnih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice (stavljanje na raspolaganje javnosti), sve u skladu s Zakonom o autorskom pravu i drugim srodnim pravima i dobrom akademskom praksom, a radi promicanja otvorenoga, slobodnoga pristupa znanstvenim informacijama.

Za korištenje autorskog djela na gore navedeni način ne potražujem naknadu.

U Puli, 2019.

Potpis

Sadržaj

1. UVOD	1
2. SVJETSKA TURISTIČKA ORGANIZACIJA (UNWTO)	2
2.1. Struktura svjetske turističke organizacije	2
2.2. Svjetska turistička organizacija kroz povijest	3
3. GLOBALNI CILJEVI ZA ODRŽIVI RAZVOJ	4
3.1. Iskorjenjivanje siromaštva	6
3.2. Iskorjenjivanje gladi	7
3.3. Zdravlje i dobrobit	8
3.4. Kvalitetno obrazovanje	9
3.5. Rodna ravnopravnost	11
3.6. Pitka voda i higijenski uvjeti	12
3.7. Pristupačna i čista energija	12
3.8. Dostojanstven rad i gospodarski rast	13
3.9. Industrija, inovacije i infrastruktura	13
3.10. Smanjivanje nejednakosti	14
3.11. Održivi gradovi i održive zajednice	15
3.12. Odgovorna potrošnja i proizvodnja	15
3.13. Odgovor na klimatske promjene	16
3.14. Život ispod vode	16
3.15. Život na kopnu	16
3.16. Mir i pravda/snažne institucije	17
3.17. Partnerstvo za ciljeve	17
4. GLOBALNI ETIČKI KODEKS ZA TURIZAM	19
4.1. Svjetsko povjerenstvo za etiku turizma	19
4.2. Načela etičkog kodeksa za turizam	20
4.2.1. Doprinos turizma uzajamnom razumijevanju i poštovanju među narodima i društvima	20
4.2.2. Turizam kao sredstvo osobnog i kolektivnog ispunjenja	21
4.2.3. Turizam, čimbenik održivog razvoja	21
4.2.4. Turizam, korisnik kulturne baštine čovječanstva i čimbenik njezinog unapređivanja	21
4.2.5. Turizam, djelatnost koja koristi zemljama i zajednicama domaćinima	22
4.2.6. Obveze sudionika u turističkom razvoju	22
4.2.7. Pravo na turizam	23
4.2.8. Sloboda kretanja turista	23
4.2.9. Prava radnika i poduzetnika u turističkoj industriji	23
4.2.10. Provedba načela Globalnog etičkog kodeksa za turizam	23
5. ZAKLJUČAK	25
6. LITERATURA	26
7. POPIS GRAFIKONA, SLIKA, TABLICA	28
8. SAŽETAK	29

1. UVOD

Svaki čovjek svojim rođenjem stječe pravo na život, adekvatni životni standard, slobodu izražavanja, pravo na obrazovanje itd. Uz sva temeljna navedena prava pravo na putovanje se često izostavlja. U današnje vrijeme svaka osoba bi trebala imati pravo raspolagati svojim slobodnim vremenom kako želi, međutim to danas nije moguće izrealizirati. Svjedoci smo gospodarske krize, nezaposlenosti, neimaštine koja vodi do ograničenja slobodnog vremena. Takvo stanje najviše pogađa nerazvijene zemlje područja subsaharske Afrike i južne Azije. Stanovništvo ova dva kontinenta najčešće se susreće sa raznim oblicima neadekvatne socijalne skrbi, zdravstvene zaštite, obrazovnog sustava i svih sastavnica koje su potrebne za zadovoljenje osnovnih čovjekovih potreba. Upravo zbog ovakvih problema koji se ne smiju ignorirati Svjetska turistička organizacija postavlja 17 globalnih ciljeva održivog razvoja. U njima se detaljno objašnjava svako pravo koje pojedinac mora imati te načini na koje će se problemi gladi, siromaštva, terorizma, zagađenja i sl. se trebaju riješiti. Za početak pojasnit će se što je Svjetska turistička organizacija, kakva je njezina struktura te njezino putovanje kroz povijesti. Nakon toga, prikazat će se Globalni ciljevi za održivi razvoj te će se svaki pojedinačno objasniti. Kao treće poglavlje objasniti će se Globalni etički kodeks za turizam, te važnost koju Svjetsko povjerenstvo za etiku turizma donosi turističkom sektoru, te kao posljednje poglavlje detaljno će se prikazati Načela etičkog kodeksa za turizam te će svaki biti pojašnjen. Svrha ovog rada jest prikazivanje važnosti postizanja ciljeva održivog razvoja, te istaknuti ključne globalne probleme koji se ne bi smjeli ignorirati kao i pravila koja se trebaju poštivati u turističkom sektoru.

2. SVJETSKA TURISTIČKA ORGANIZACIJA (UNWTO)

Svjetska turistička organizacija (UNWTO) jest agencija Ujedinjenih naroda čija je dužnost promicanje odgovornog, održivog i dostupnog turizma. Ona potiče turizam kao pokretač gospodarskog razvoja te naglašava važnost održivosti okoliša. Potiče sve zemlje da primjene Globalni etički kodeks za turizam kako bi se maksimizirali svi doprinosi turizma te uklonili eventualni negativni utjecaji. Njihov plan je integrirati turizam na globalni plan gdje bi istaknuli vrijednosti turizma. Žele poboljšati konkurentnost turizma kroz međusobnu razmjenu znanja i resursa. Najvažniji cilj jest promicanje održivog turizma kroz adekvatno korištenje svih prirodnih resursa i poštivanje okoline i zajednice. Također, žele potaknuti obrazovanje različitih zemalja kako bi u što boljoj mjeri riješili probleme s kojima se susreću te pružili im potrebnu potporu. Pomoću turizma, cilj im je iskorijeniti ili eventualno stati na kraj problemu siromaštva diljem svijeta, a pogotovo u onim najmanje razvijenim zemljama. Kao zadnja stavka, ali isto takva važna, izgradnja partnerstva kako lokalnoj tako i na regionalnoj razini.

2.1. Struktura svjetske turističke organizacije

Članstvo UNWTO-a sastoji se od 158 zemalja, 6 teritorija te više od 500 članica koje zastupaju obrazovne ustanove, privatne sektore, turističke organizacije i dr. Sjedište se nalazi u Španjolskoj, točnije u Madridu. Organi obuhvaćaju Glavnu skupštinu koja predstavlja vrhovni organ cjelokupne organizacije. Sastaju se svake dvije godine kako bi postavili proračun te međusobno raspravljali o temama koje su važne za turistički sektor, također postoje i izvanredne sjednice koje se održavaju kada okolnost to zahtijevaju. Funkcije glavnog vijeća obuhvaćaju odabir vlastitog predsjednika i potpredsjednika, odabrati članove Vijeća, imenovati glavnog tajnika, odobriti financijske propise organizacije, odabrati članove tajništva, predstaviti opći program rada organizacije, postaviti proračun i dr.

Izvršno vijeće koje u dogovoru s tajnikom za provedbu odluka poduzima sve potrebne mjere za provedbu odluka i preporuka Skupštine. Vijeće obuhvaća punopravne

članove koje bira Skupština. Vijeće bira od svojih članova jednog predsjedatelja dva potpredsjednika. Neke od funkcija su poduzimanje potrebnih mjera u dogovoru sa tajnikom, primanje izvješća o djelatnostima organizacije, obavljati razne poslovne koje povjeri Skupština i sl.

Tajništvo čine Glavni tajnik koji organizira sve programe i rješava pitanja održivosti, obrazovanja, marketinga te različitih odgovornosti. Glavni tajnik nadzire oko otprilike 110 zaposlenika u sjedištu UNWTO-a u Madridu, te on odgovara Skupštini i Vijeću, imenuje osoblje tajništva, prati rad organizacije i sl.

2.2. Svjetska turistička organizacija kroz povijest

Svjetska turistička organizacija posluje još od davnine. 27. rujna 1970. usvojen je statut Svjetske turističke organizacije, te se od 1980. godine ovaj dan slavi kao Svjetski dan turizma. 1975. godine prva Generalna skupština WTO-a sastaje se u Madridu, gdje je izabran prvi glavni tajnik i time se uspostavlja sjedište u Madridu. Generalno tajništvo WTO-a osnovano je u Madridu 1. siječnja iduće godine. 2001. godine Opća skupština Ujedinjenih naroda službeno priznaje Globalni etički kodeks za turizam, dvije godine kasnije 2002. proglašena je Međunarodnom godinom ekoturizma. Godinu dana kasnije tj. 2003. godine WTO se pridružio sustavu Ujedinjenih naroda i time postao UNWTO. Mnogo godina kasnije 2012. prvi puta u povijesti zabilježen je podatak od preko 1 milijarde međunarodnih turista koji su putovali diljem svijeta u jednoj godini. 2017. godina proglašena je Međunarodnom godinom održivosti, te je Etički kodeks za turizam pretvoren u međunarodnu konvenciju.

3. GLOBALNI CILJEVI ZA ODRŽIVI RAZVOJ

Održivi bi se razvoj trebao odnositi na ekonomska, socijalna i okolišna pitanja. Mnogi poslovni subjekti danas uključuju samo socijalne i ekonomske učinke među poslovne indikatore.¹ Pri planiranju razvoja gospodarstva, a posebno turizma, važno je uskladiti planove sa načelima održivog razvoja. Važno je sve razine, od nacionalne do lokalne prilagoditi provođenju načela za održivi razvoj.

Održivi razvoj zasnovan je na četiri glavna načela: ekološkoj održivosti, sociokulturnoj održivosti, ekonomskoj održivosti i tehnološkoj održivosti.² Konceptija održivog razvoja temelji se isključivo na zaštiti okoliša. Ekološka održivost je od velike važnosti kako za životinjski svijet tako i za čovječanstvo. Sve češće se susrećemo s raznim onečišćenjima što postaje ozbiljan problem na globalnoj razini. Ali bez poštivanja i ostalih načela tj. socio-kulturnih, ekonomskih i tehnoloških nije moguće ostvariti potpunu održivost. Pravna regulativa jedina može učinkovito promatrati provođenje odluka te bi trebala kazniti one koji se toga ne pridržavaju.

Ekološka održivost kao što je već spomenuto temeljna je sastavnica održivog razvoja. Održivi razvoj oživljava putem malih pojedinačnih projekata njegove primjene, ali ga možemo smatrati uistinu uspješnim tek kad bud istinski prihvaćen kao konceptija za budućnost.³ Mnogi ljudi danas se ne žele opterećivati i ne žele priznati da je svijet u velikom problemu glede onečišćenja prirode i tek kada svi prihvate stvarnu situaciju tek onda će se ekološka održivost razviti na pravi način.

Sociokulturna održivost označava održivost koja se temelji na razvoju s očuvanje kulture i različitih sustava vrijednosti ljudi na koje razvoj utječe te na očuvanje identiteta lokalne zajednice. Negativan utjecaj gospodarskih aktivnosti može utjecati na socijalnu sliku određene zajednice te tu mogu nastati jasne razlike među skupinama pojedinih ljudi. Zadatak ovog načela jest da promiče kulturnu baštinu destinacija ali da pritom se ne stvara velika razlika između posjetitelja i lokalnog stanovništva.

¹ Odraz, *Održivi turizam u deset koraka*, Zagreb, Institut za turizam, 2006., str. 6

² V.Vujić, *Održivi razvoj turizma*, Rijeka, Sveučilište u Rijeci, 2005., str. 15

³ Ibidem, str. 16

U malim zatvorenim zajednicama i mali broj turista može snažno utjecati na promjenu sociokulturnog okruženja i imati dalekosežne negativne posljedice. Stoga je potrebno razviti menadžment utjecaja posjetitelja sa svrhom sprečavanja kontrole utjecaja turista na lokalno stanovništvo.⁴Ovdje je jasno istaknuto i naglašenog da utjecaj turizma uvelike može promijeniti lokalno, te da je veoma važno poštivati posebnost svake destinacije i ne dopustiti da se ičime ona uvelike promjeni.

Ekonomska održivost stavlja naglasak na razvoj koji će donijeti blagostanje za sadašnje ali i buduće generacije. Ovdje se radi o razini ekonomske dobiti od neke aktivnosti koja bi trebala pokriti troškove od turističke aktivnosti ili ponuditi određenu naknadu za nekakve negativne posljedice koja je turistička aktivnost sa sobom donijela.

Tehnološka održivost temelji se na primjeni tehnologije koja štiti okoliš. Ta tehnologija bi se odnosila određene postupke glede rješavanja onečišćenja voda, prirode, rješavanja otpada i sl. Nova tehnologija u centar treba stavljati dobrobit čovjeka tj. treba se koristiti u korist blagostanja cjelokupnog čovječanstva.

Izvor 1: <http://odraz.hr/hr/nase-teme/odrzivi-razvoj>

⁴ Ibidem, str. 17

Cilj održivog razvoja sastoji se od tri glavne stavke, a to su društvena odgovornost, učinkovito gospodarstvo te zaštita okoliša. Ovi ciljevi vrijede za sve te trebaju biti primjenjivi u svim zemljama. „...1995. godine UNWTO i UNESCO promoviraju koncept održivog turističkog razvoja afirmirajući tzv. model „TRIPPLE E“ (trostruki E), koji obuhvaća Ethical (etički), Environmental (ekološki) i Economic (ekonomski) kompleks.⁵ Ovime se nastoji poštovati svi etički, ekološki i ekonomski odnosi u razvoju turizma. Etički se odnosi na apsolutnom poštivanju mišljenja, osjećaja, navika lokalnog stanovništva. Ekonomski omogućava da resursi posredstvom turizma stvaraju prihode te ekološki u što većoj mjeri želi zaštititi okoliš od negativnih utjecaja turizma.

Kao ekonomska sila turizam predstavlja 10% svjetskog BDP-a, 30% izvoza usluga te 1 od 10 radnih mjesta u svijetu. Kao sektor koji ima međusobne veze sa gotovo svim ostalim gospodarskim sektorima, turizam proizvodi snažne i široke utjecaje u cijeloj državi kroz sve dimenzije održivog razvoja.⁶

Ujedinjeni Narodi 2015. godine postavili su 17 održivih ciljeva koji bi se trebali ostvariti ili barem djelomično ostvariti do 2030.

U nastavku bit će detaljno prikazani ciljevi za održivi razvoj, te će se istaknuti njihova važnost za okoliš, ljude, te biljni i životinjski svijet.

3.1. Iskorjenjivanje siromaštva

Prvi cilj usmjeren je ka okončanju siromaštva diljem svijeta. Do završetka 2030. godine želi se što više iskorijeniti siromaštvo u svim dijelovima svijeta. Sama bit održivog razvoja jest osiguranje i zadovoljenje osnovnih potreba životnog standarda za sve ljude. Siromaštvo ima mnoge oblike, ali njezini glavni uzroci su nezaposlenost, društveno isključivanje, velika ranjivost određenih populacija na katastrofe, razne bolesti, ratni i ekonomski utjecaji i mnogi drugi.

Više od 700 milijuna ljudi diljem svijeta žive u krajnjem siromaštvu i bore se da bi ispunili najosnovnije potrebe za život, poput zdravlja, obrazovanja, pristupa pitkoj vodi i sl. Većina tih ljudi koji žive ispod granice siromaštva pripadaju područjima južne Azije

⁵ S. Geić, *Međunarodni turizam: osnove, organizacija, ekonomika*, Split, Aspira, 2016., str. 202

⁶ Tourism and Sustainable Development Goals – Journey to 2030

i Afrike. Također, zemlje poput Kine, Indije, Indonezije i Nigerije isto se mogu svrstati među gore navedenim zemljama.

Osamdeset dva posto bogatstva ostvarenih prošle godine otišlo je u najbogatiji jedan posto svjetske populacije, a 3,7 milijarde ljudi koji čine najsiromašniju polovicu svijeta nisu vidjeli povećanje njihovog bogatstva⁷, prikazuje novo izvješće Oxfam međunarodne organizacije nevladinih udruga. Otkrivaju kako globalno gospodarstvo omogućuje bogatoj eliti da skupljaju golemo bogatstvo dok stotine milijuna ljudi se bore samo da prežive.

Pad globalnog siromaštva se nastavlja ali u sporijem toku. Osnovne projekcije pretpostavljaju da će 6 posto svjetskog stanovništva i dalje živjeti u ekstremnom siromaštvu do 2030. godine. Unatoč tome što su zaposleni 8 posto radnika u svijetu i njihove obitelji su živjeli u ekstremnim siromašnim uvjetima u 2018. godini. Situacija ostaje posebno alarmantna u podsaharskoj Africi gdje je udio siromašnih iznosio 38 posto u 2018. godini.⁸

3.2. Iskorjenjivanje gladi

Drugi cilj usmjeren je ka smanjenju ili eliminacije gladi, te svih drugih oblika pothranjenosti diljem svijeta. Ideja ovog cilja jest osiguranje opskrbe hrane i proizvodnje hrane do 2030. godine, tako da svatko ima pristup hrani koja je dovoljno kvalitetna i hranjiva. Da bi se smanjio ili potpuno uklonio problem gladi povećanje proizvodnje nije dovoljno, već treba povećati poljoprivredne aktivnosti, povećati ulaganja te pravilno upravljati tržištima hrane.

Većina gladnih ljudi nalazi se u zemljama u razvoju gdje je 12,9% ljudi pothranjeno. Azija je kontinent gdje se nalazi najveći broj gladnih ljudi. Glad i pothranjenost znači da su pojedinci manje produktivni i samim time skloniji raznim bolestima te tako često ne mogu zaraditi dovoljno i poboljšati svoj životni standard. Organizacija Ujedinjenih naroda za hranu i poljoprivredu (FAO) 2016. godine je procijenila a oko 815 milijuna

⁷ <https://dnevnik.hr/vijesti/svijet/u-svijetu-nikad-vise-milijardera-oxfam-objavio-nove-podatke-o-raspodjeli-svjetskog-bogatstva---504012.html> (01.08.2019.)

⁸ <https://sustainabledevelopment.un.org/sdg1> (01.08.2019.)

Ijudi od ukupno 7,6 milijardi ljudi u svijetu ili 10,7% pati od kronične pothranjenosti.⁹ Globalni indeks gladi (GHI) prikazuje kako gotovo 119 zemalja koji su uključeni u istraživanje ima „ozbiljnu“, „alarmantnu“ ili „ekstremno alarmantnu“ razinu gladi. Najviše su pogođene zemlje Subsaharske Afrike i Južne Azije. Ratovi među zemljama dovode do uništenja okoliša koje je ključno za uzgoj i time imaju negativan utjecaj na dostupnost hrane. Ograničenje koje problem gladi donosi jest neostvarivanje nekakvih drugih razvojnih ciljeva kao što su obrazovanje, zdravlje i sl. Mjere koje bi se trebale poduzeti da se smanji stopa gladi su povećanje ulaganja, poboljšanje međunarodnih suradnja, poboljšanje infrastrukture, razvoj tehnologije i mnoge druge.

Na globalnoj razini glad je u porastu, a pothranjenost pogađa milijune djece diljem svijeta. Javna ulaganja u poljoprivredu opadaju, proizvođači hrane i obiteljski poljoprivrednici traže mnogo veću potporu da bi mogli što bolje i efikasnije obavljati svoju djelatnost. 49 milijuna djece mlađe od pet godina bilo je pothranjeno, a još 40 milijuna ih je prekomjerne težine u 2018. godini.¹⁰

3.3. Zdravlje i dobrobit

Osiguranje zdravog života i promicanje dobrobiti za sve neovisno o dobi veoma je važno za izgradnju prosperitetnog društva. Ovim ciljem želi se usmjeriti pozornost na važnost osiguranja zdravlja i promicanja dobrobiti svih ljudi različitih uzrasta. Ono se odnosi na zadovoljenja svih glavnih zdravstvenih prioriteta. Također, veoma je važna sama dostupnost sigurnim i kvalitetnim lijekovima. Iako je istina da se u posljednjih nekoliko godina stanje u zdravstvu poboljšalo zbog tehnologije i inovacija, ipak, da bi se ispunio ovaj cilj do 2030. godine potrebno je još mnogo ulaganja u zdravstvo kao i kvalitetu pružanja zdravstvenih usluga osobito u zemljama koje su najviše ugrožene. Veliki naglasak se stavlja na zdravlje djece koje unatoč globalnom napretku i dalje je kritično u zemljama subsaharske Afrike i južne Azije. Također, velik broj ljudi boluje od HIV/AIDS-a, malarije i drugih zaraznih bolesti. U 2016. godini sa HIV-om je živjelo 7 milijuna ljudi diljem svijeta od čega su 2,1 milijuna djeca. Velik napredak podrazumijeva

⁹ <https://www.worldhunger.org/world-hunger-and-poverty-facts-and-statistics/#hunger-number> (01.08.2019.)

¹⁰ <https://sustainabledevelopment.un.org/sdg2> (01.08.2019)

postizanje univerzalnog zdravstvenog osiguranja, što bi značilo da osnovni lijekovi i cjepiva trebaju biti što pristupačniji.

Postignut je veliki napredak u poboljšanju zdravlja milijuna ljudi, povećanju trajanja životnog vijeka te smanjenju smrtnosti. No u zastoju je poboljšanje napretka koje je vezano za rješavanje velikih bolesti poput malarije i tuberkuloze. Razlog tomu je što polovina stanovništva na globalnoj razini nema pristup osnovnim zdravstvenim uslugama.

3.4. Kvalitetno obrazovanje

Ovim ciljem želi se osigurati kvalitetno obrazovanje za sve i želi se promicati cjeloživotno obrazovanje. Obrazovanje je važno jer omogućuje postizanje mnogih drugih održivih ciljeva. Ono pomaže smanjiti nejednakosti i postići ravnopravnost spolova, također potiče ljude da žive zdravijim i održivijim životom. Postoje države gdje žene imaju ograničenja glede postizanja kvalitetnog obrazovanja i time se u startu ograničava njihov napredak u budućnosti.

Globalno partnerstvo za obrazovanje (GPE) jedini je globalni fond koji je isključivo posvećen poboljšanju obrazovanja u zemljama u razvoju. Provodi mnoga istraživanja u cilju ojačanja obrazovnog sustava kako bi u što većem broju povećao broj djece u školama. Postoji nekoliko izazova u globalnom obrazovanju koje GPE proučava. Prvo je nedostatak sredstava za obrazovanje, iako GPE pomaže mnogim zemljama u razvoju da povećaju svoje financiranje u obrazovanje i dalje se iznos koji se izdvaja za obrazovanje drastično smanji unazad par godina. Drugi problem je nedovoljan broj učitelja ili nedovoljno obrazovani učitelji. Na globalnoj razini, UN procjenjuje da je do 2030. godine potrebno oko 69 milijuna novih profesora kako bi se postiglo osnovno i srednjoškolsko obrazovanje. Idući problem jest nedostatak učionica. Bez adekvatne prostorije vrlo je teško održati bilo kakvu edukaciju, no to je stvarnost za mnogu djecu pogotovo u zemljama subsaharske Afrike gdje su vrlo često pretrpane učionice ili čak učionice koje se raspadaju. No nije samo to problem, mnoge škole nemaju čak niti WC-a niti tekuće vode. Idući problem nalazi se u manjku materijala za učenje. Mnogi učenici često dijele zastarjele i istrošene udžbenike, što im uvelike otežava pri učenju.

Sljedeći problem odnosi se na problem diskriminacije. U mnogim zemljama djevojkama se često zabranjuje obrazovanje zbog siromaštva, sukoba ili diskriminacije. Ukratko rečeno, spol je jedan od najčešćih razloga zašto se mnogoj djeci uskraćuje obrazovanje. Siromaštvo prisiljava mnoge obitelji da odaberu koju će djecu poslati u školu, time djevojke često propuštaju školovanje zbog mišljenja da su manje vrijedne u usporedbi sa dečkima. Umjesto školovanja one najčešće zauzimaju mjesto domaćice u kući gdje se brinu o ostaloj braći i sestrama kao i o obavljanju kućanskih poslova. Djeca koja žive u zemljama koja su često pogođena ratnim sukobima također su uskraćeni za ikakvu mogućnost školovanja. Sukob sprječavanja ikakvo održavanje nastave i time ugrožava sam kontinuitet učenja. Tu su još i mnogi drugi problemi poput gladi i slabe prehrane gdje je pothranjenost toliko ozbiljna da utječe na razvoj mozga, pa udaljenost od kuće i škole i mnogi drugi. Prema svemu navedenom može se zaključiti da postoje veliki problem koji sprječavaju obavljanje školovanja mnoge djece i zato Globalno partnerstvo za obrazovanje uvelike pomaže u jačanju nacionalnih obrazovnih sustava najsiromašnijih zemalja.

Zahvaljujući ovom pokretu, rezultati istraživanja u 2018. godini u usporedbi sa 2016. godinom pokazuju da je 76% djece završilo osnovno školovanje (73% u 2016. godini), 37% posto djece upisano je u predškolsko obrazovanje (28% u 2016.), 79% zemalja partnera je povećalo ulaganje i financiranje obrazovanja.¹¹

Brzi tehnološki razvoj predstavlja velike mogućnosti i izazove, ali standardi i kvaliteta obrazovanja te broj učitelja nisu se razvijali istom mjerom. Najveći broj nepismenih ljudi i dalje se nalazi u subsaharskoj Africi. Mnogim zemljama u razvoju nedostaje osnovna infrastruktura za pružanje mogućnosti učenja.

¹¹ <https://www.globalpartnership.org/data-and-results> (28.07.2019.)

3.5. Rodna ravnopravnost

Ovim ciljem želi se postići rodna ravnopravnost. Iako tijekom godina problem ravnopravnosti se smanjio i dalje postoji u mnogim zemljama nejednakost spolova gdje se oduzima ženama i djevojčicama njihova prava i sloboda. Da bi se ovaj problem uklonio mora doći do veliki promjena zakonskih okvira kao i pomicanja određenih društvenih normi i uvjerenja.

U 18 zemalja muševci mogu legalno spriječiti rad svojih supruga, u 39 zemalja kćeri i sinovi nemaju jednaka prava na nasljedstvo i 49 zemalja nemaju zakona koji štite žene od nasilja u obitelji.¹²

Žene i djevojke predstavljaju polovicu svjetskog stanovništva no mnoge od njih zbog rodne nejednakosti i diskriminacije nisu ni u mogućnost iskoristiti svoj potencijal što dovodi do stagnacije društvenog napretka. U pojedinim zemljama djevojke su u nemogućnosti dobiti valjanu zdravstvenu zaštitu kao i odgovarajuću prehranu što dovodi do povećanja stope smrtnosti. Mnoge od njih pri ulasku u adolescentnu dob su primorane ući u brak, globalno gledajući gotovo 15 milijuna djevojaka mlađih od 18 godina svake godine se vjenčaju.¹³ Time su u startu spriječene imati bilo kakvo kvalitetno obrazovanje i samim time nemaju pravilne vještine za tržište rada. Ovakvi problemi najviše pogađaju Arapske zemlje, centralnu Aziju, te subsaharsku Afriku, gdje su najveće privilegije od rane dobi dane dječacima. U subsaharskoj Africi više od 12 milijuna djevojaka ne dobiva pravilno obrazovanje, a u Jemenu više od 80% djevojčica nemaju pravo na školovanje.¹⁴ Osnaživanje djevojaka i žena je važno za gospodarski rast i promicanje društvenog razvoja.

Unatoč napretku nekim pokazateljima rodne ravnopravnosti, ukupan broj i dalje je visok. Nedovoljan pomak nalazi se rodnim nejednakostima, zakonskoj diskriminaciji, nepoštivanju društvenih normi i stavova. Svi ti pokazatelji narušavaju sposobnosti postizanja ovoga cilja.

¹² <https://www.un.org/sustainabledevelopment/gender-equality/> (29.07.2019.)

¹³ <https://www.un.org/sustainabledevelopment/gender-equality/> (29.07.2019.)

¹⁴ <https://www.humanium.org/en/right-to-education/> (29.07.2019.)

3.6. Pitka voda i higijenski uvjeti

Dostupnost pitke vode i osnovnim higijenskim uvjetima jedno je od važnih obilježja koja bi trebala biti dostupna diljem svijeta. Čista i pitka voda ključ je održivog života koje mnoge zemlje još uvijek nemaju. Loša higijena i nepitka voda odgovorna je za gotovo 90% smrti mnogih ljudi diljem svijeta, a najviše pogađa djecu. Trećina svjetskog stanovništva nema pristup čistoj vodi, a polovina njih nema potrebne sanitarne čvorove što je glavni uzrok pojave raznih bolesti. Ovaj problem, kao i mnogi drugi koji su prije nabrojani, se događaju u zemljama subsaharske Afrike i južne Azije. Da bi se ovaj problem otklonio potrebno je omogućiti pristup odgovarajućoj sanitarnoj i higijenskoj zaštiti, kao i poboljšanju kvalitete vode što uključuje uklanjanje otpadnih stvari, otpuštanja opasnih kemikalija te povećanja recikliranja.

Milijunima ljudi i dalje nedostaju pitke i čiste vode. Da bi se ovaj cilj uspio ostvariti, potrebno je učinkovitije korištenje i upravljanje vodom, no zbog čestih klimatskih promjena na ove faktore nije jednostavno utjecati.

3.7. Pristupačna i čista energija

Ovim ciljem nastoji se osigurati pristupačna i održiva energija koja je potrebna mnogim zemljama. Rješavanjem ovog problema riješili bi se mnogi drugi problemi održivog razvoja poput iskorjenjivanja siromaštva, problema gladi i raznih nestašica. 13% posto svjetskog stanovništva i dalje nema pristupa modernoj energiji. Mnogi od njih i dalje se oslanjaju na drvo, ugljen ili životinjski otpad za kuhanje, grijanje i obavljanje mnogih drugih osnovnih potreba za život. Regije sa najvećim energetske nedostacima su upravo subsaharska Afrika i južna Azija. Da bi se ovaj problem riješio zemlje bi trebale ubrzati prijelaz na pristupačne i održive energetske sustave tako da ulažu u obnovljive resurse, kao i ulaganje u unapređenje tehnologije i poboljšanje infrastrukture.

U najsiromašnijim zemljama počela se poboljšavati energetska učinkovitost, pristup električnoj energiji se počeo ubrzavati, no unatoč tome potreban je puno veći napor kako bi se svima osigurala adekvatna energija.

3.8. Dostojanstven rad i gospodarski rast

Da bi se osigurao kvalitetan gospodarski rast treba se omogućiti puna i produktivna zaposlenost te pravilan rad za sve. Treba se postići puna i produktivna zaposlenost te pristojan rad za sve žene i muškarce, uključujući mlade ljude i osobe sa invaliditetom te također jednaku plaću za rad jednake vrijednosti. Veoma je bitno da se poduzmu mjere za iskorjenjivanje prisilnog rada, ukidanje suvremenog ropstva kao i trgovine ljudima te zabraniti bilo kakve oblike prisilnog dječjeg rada.

Napredak ovog cilja je u tome što je produktivnost rada porasla ,a nezaposlenost se vraća lagano na razinu prije financijske krize. No usprkos tome globalna ekonomija je i dalje u sporom rastu. Potrebno je otvoriti mnoga radna mjesta, time povećati mogućnost zapošljavanja ponajviše mladih, omogućiti zaslužene plaće, osigurati sigurno radno okruženje za svakoga. U 2018. godini globalna stopa nezaposlenosti iznosila je 5,0 posto, kao prije krize.¹⁵

3.9. Industrija, inovacije i infrastruktura

Razna ulaganja u promet, vodovode, tehnologiju, elektropskrbu, tj. u cjelokupnu infrastrukturu dovodi do postizanja održivog razvoja. Uz sve veću svjetsku populaciju, sve više ljudi iseljava u urbanije dijelove zemlje te kvalitetna infrastruktura je neizbježna. Mnoge afričke zemlje, pogotovo one koje imaju niže prihode ograničene su glede mogućnosti poboljšanja infrastrukture. Ulaganja u inovacije, tehnologiju, industriju razvit će infrastrukturu, ali stvorit će i nova radna mjesta te će time doći do većeg gospodarskog rasta. Potrebno je razviti kvalitetnu, pouzdanu i održivu infrastrukturu kako bi se poboljšao gospodarski razvoj, ali i ljudsko dobro. Bitno je unaprijediti znanstvena istraživanja, nadograditi tehnologiju u svim sektorima, te u što većoj mjeri poticati inovacije.

U 2018. godini globalna proizvodnja je usporila. U većini slučajeva je to posljedica zbog trgovinskih ili carinskih prepreka koja ograničavanju rast.

¹⁵ <https://sustainabledevelopment.un.org/sdg8> (01.08.2019.)

3.10. Smanjivanje nejednakosti

S ovim ciljem želi se smanjiti nejednakost u dohotku na temelju spola, rase, dobi, klase, vjeroispovijesti i sl., unutar i izvan zemalja. Želi se osigurati jednake mogućnosti, ukloniti diskriminirajuće zakone, osnažiti i promicati društveno, gospodarsko i političko uključivanje svih bez obzira na dob, spol, rasu, podrijetlo i sl. Nejednakost dohotka u velikom je porastu, najbogatijih 10% zarađuje do 40% ukupnog globalnog prihoda, dok najsiromašnijih 10% zarađuje samo između 2% i 7% ukupnog globalnog prihoda.¹⁶

Prema istraživanju nedavno spomenute Oxfam humanitarne organizacije gotovo 1% najbogatijih ljudi posjeduje više nego ostatak svjetskog stanovništva, točnije 62 najbogatijih ljudi posjeduje jednaku količinu bogatstva kao i pola svjetske populacije. Sukladno tome, oni predstavljaju nekoliko mjera kojih bi se zemlje trebale pridržavati da bi se smanjila nejednakost u svijetu. Prva je sprječavanje izbjegavanja plaćanja poreza. Ukoliko ljudi dobiju za uzvrat vrijednost koja se može usporediti ili koja je čak veća od vrijednosti plaćenog poreza time će prestati izbjegavanje plaćanja toga poreza. Druga mjera jest poticanje ulaganja u besplatno zdravstvo i školstvo. Time se potiče sloboda vlastitog razmišljanja bez prisila ponekih institucija, kao i kod besplatnog zdravstva, gdje ga mnogi plaćaju iako je veoma skupo. Iduća mjera odnosi se na pravednu raspodjelu poreznog tereta gdje se očekuje da svatko plaća isti iznos poreza. Sljedeća mjera se odnosi na uvođenje minimalne plaće, gdje se država upleće u međusobni dogovor između poslodavca i posloprimca gdje određuje minimalni iznos novca koji mora biti isplaćen posloprimcu. Nakon toga ide uspostava adekvatne socijalne sigurnosti te postizanje globalnog sporazuma u borbi protiv nejednakosti.

Unatoč naporima i napretku da se smanji razlika, nejednakost je i dalje glavna tema među narodima.

¹⁶ <https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/nl/Documents/risk/deloitte-nl-risk-sdgs-from-a-business-perspective.pdf> (01.08.2019.)

3.11. Održivi gradovi i održive zajednice

Ovaj cilj odnosi se na porast urbanizacije te omogućavanje svima lakši pristup sigurnijim i jeftinim smještajima, različitim prijevozima i sl. Mnogo ljudi koji žive u gradovima udišu zagađeni zrak što rezultira u velikom povećanju smrtnih slučajeva zbog onečišćenog zraka i okoliša. Sve zemlje bi trebale provoditi održivu urbanizaciju te održivo upravljanje resursima. Mora se smanjiti bilo kakav negativan utjecaj na okoliš. Također trebali bi podržavati i pomoći najmanje razvijenim zemljama u izgradnji stabilnih i čvrstih prostora.

Područja koja zauzimaju gradovi rastu u većoj brzini od stanovništva, zbog toga velika većina stanovništva i dalje diše nekvalitetan zrak.

3.12. Odgovorna potrošnja i proizvodnja

Ovaj cilj potiče na odgovorniju i održiviju potrošnju i proizvodnju što se odnosi na razne materijale koje se koriste pri proizvodnji. Održiva potrošnja obuhvaća smanjenje prekomjernog trošenja raznog materijala, dok proizvodnja obuhvaća korištenje materijala koje nije u prevelikoj mjeri štetno za okoliš. Manje od 3 posto svjetske vode je pitko, od čega je 2,5 posto smrznuto na Antarktiku i ledenjacima, što znači da se čovječanstvo oslanja samo na 0,5 posto za sve potrebe čovjeka. Čovjek zagađuje vodu više nego što ju priroda može pročistiti. Kada bi ljudi širom svijeta koristili energetske žarulje, svijet bi uštedio 120 milijardi dolara godišnje. Iako proces proizvodnje znatno utječe na okoliš, kućanstva jednako tako utječu svojim prehrambenim izborima i navikama, što bi značilo da se puno hrane baca. Ovime se želi iskazati važnost postizanja održivog upravljanja i korištenja prirodnih resursa. Želi se u što većoj mjeri smanjiti odlaganje nečistog otpada poput hrane, raznih kemikalija i ostalih vrsta otpada u okoliš, te se želi potaći recikliranje što je više moguće. Također se želi povećati svijest o važnosti održivog načina života koji uvelike utječe na život pojedinca.

Zbog prevelike potrošnje materijala može dovesti do prekomjernog iskorištavanja resursa te propadanja resursa iz okoliša.

3.13. Odgovor na klimatske promjene

Promjena klime može dugotrajno utjecati na naš klimatski sustav, čime je potrebno poduzeti hitne mjere. Mnoge zemlje danas su zadesile razne nestašice zbog potresa, tsunamija, uragana i sl. I to je sve zbog naglih promjena klime. Da bi se te klimatske promjene riješile 2015. godine uveden je Pariški ugovor u kojemu su se sve zemlje složile da zajedno rade na ograničavanju globalnog porasta temperature do 1,5 celzijusa. Već se mogu u nekim regijama primijetiti nagle vremenske promjene poput naglih kiša i oluja ili čak s druge strane toplinskih valova i suša. Sve češće dolazi do šumskih požara, pojave poplava, podizanja razine mora i često su regije pogođene ovakvim promjenama slabo opremljene. Klimatske promjene uvelike pogađaju siromašne zemlje u razvoju, ljudi koji su ondje najčešće ovise o okolišu u kojem se nalaze te time imaju najmanje resursa da bi se nosili sa posljedicama velikih nevremena.

3.14. Život ispod vode

Ovim ciljem želi se očuvati održivo korištenje morskih ekosustava te spriječiti onečišćenje mora i drugih resursa koji su bitni za ljude te društveni i ekonomski razvoj. Više od tri milijarde ljudi ovisi o morskoj i primorskoj bioraznolikosti. Oceani i mora nude veliku količinu ekonomskih i društvenih vrijednosti za svijet. Jedno od velikih prijetnji morima i oceanima jest izlivanje nafte, nakon toga su mnoga otpadna sredstva iz kućanstava, industrije, razne kemikalije i slično. Da bi se spriječilo prekomjerno zagađenje mora i oceana raznim otpadom potrebno je donijeti bolje i kvalitetnije zakone te uvesti strože kazne za kršenje bilo kakvog pravila.

3.15. Život na kopnu

Ovaj cilj prvenstveno je namijenjen pravilnom održavanju šuma i drugih prirodnih staništa. Ukoliko se pravilno upravlja šumama također se mogu smanjiti razne klimatske promjene. Preko osamdeset posto ljudske hrane osiguravaju biljke i to samo tri žitarice riža, kukuruz i pšenica koje daju oko šezdeset posto unosa energije. Drveće

je neophodno za život svakog čovjeka na zemlji jer ono predstavlja izvor energije. U posljednjih nekoliko godina došlo je do masovnog krčenja šuma za izradu papira ili građevinskog materijala. Kao i kod prethodnog cilja, recikliranje je jedan od načina da se smanji odlaganje otpada te poboljša život kako u moru tako i na kopnu.

Problemi s kojima se ostvaranje ovoga cilja suočava jest gubitak biološke raznolikosti, trgovanje divljim životinjama, nezakonito ubijanje zaštićenih vrsta i sl.

3.16. Mir i pravda/snažne institucije

Da bi se postigao održivi razvoj potrebno je postići mir, stabilnost, jednaka ljudska prava te učinkovito upravljanje. Neke zemlje uspijevaju u održavanju mira dok su neke neprestano zarobljene u beskonačnim krugovima sukoba i nasilja. Da bi se ovaj cilj uspješno proveo potrebno je uvelike smanjiti sve oblike nasilja diljem svijeta. Također treba stati na kraj svim oblicima zlostavljanja, iskorištavanja, trgovine ljudima, mučenja djece i bilo kakvih drugih oblika nasilja. Nadalje, potrebno je smanjiti sve nedopuštene financijske tokove i zlouporabu oružja te je se potrebno boriti protiv svih mogućih oblika organiziranog kriminala. Veoma je bitna transparentnost poslovanja raznih tvrtki i drugih ustanova te osiguranje pristupa informacijama korisnim za ljude. No najbitnija je međusobna suradnja među zemljama te pomoć nerazvijenim zemljama u borbi protiv kriminala i terorizma.

U 83 zemlje najnoviji podaci kažu da gotovo 8 od 10 djece u dobi od 1 do 14 godina podvrgnuti su nekom obliku fizičkog ili psihičkog nasilja.¹⁷

3.17. Partnerstvo za ciljeve

Da bi se svi ovi ciljevi uspješno ostvarili potrebna su partnerstva na svim razinama i među svim zemljama. Ovi ciljevi u središte stavljaju čovjeka te sve ono što je potrebno da bi čovjek uspješno mogao kročiti kroz svoj život. Potrebno je unaprijediti regionalnu i međunarodnu suradnju na svim područjima, te uvođenje i provedba raznih znanstvenih i tehnoloških inovacija, kao i promicati zdrav i održiv život pojedinca kao i

¹⁷ <https://sustainabledevelopment.un.org/sdg16> (01.08.2019.)

njegove okoline. Kada vlade, ljudi i različite organizacije međusobno surađuju ciljevi se mogu postići puno lakše. Potrebni su mnogi napori da bi se ovi ciljevi ostvarili no najbitnija je međusobna suradnja i pomaganje.

Unatoč svim naporima i dalje postoji veliki digitalni jaz i trgovinske napetosti. U 2018. godini više od pola svjetske populacije služi se internetom, no mnoge zemlje i dalje nemaju tu mogućnost. Smanjenje carina uvelike može omogućiti širi pristup robi i doprinijeti otvorenijem trgovinskom sustavu što bi moglo povezati zemlje diljem svijeta.

4. GLOBALNI ETIČKI KODEKS ZA TURIZAM

Globalni etički kodeks za turizam je skup načela čija je svrha usmjeriti dionike turizma u razvoj turizma. Kodeks uspostavlja referentni okvir za odgovorni i održivi razvoj svjetskog turizma. On se nastavlja na mnoge slične deklaracije i kodekse te im pridružuje novo razmišljanje koje odražava promjene u suvremenom društvu.¹⁸ Dionici turizma su središnja i lokalna samouprava, lokalne zajednice, turističke industrije, putnici kao i domaćini. Kodeks je prvi puta spomenut na sastanku Glavne skupštine UNWTO-a 1997. godine u Turskoj, točnije u Istanbulu. Komisija Ujedinjenih naroda o održivom razvoju 1999. podržala je koncept kodeksa. Gospodarsko-socijalno vijeće Ujedinjenih naroda (ECOSOC) 2001. godine usvojilo je nacrt rezolucije o etičkom kodeksu te je pozvalo Generalnu skupštinu UN-a da priznaju dokument, te su ga priznali 21. prosinca 2001. godine.

4.1. Svjetsko povjerenstvo za etiku turizma

Svjetsko povjerenstvo za etiku turizma (WCTE) osnovano je 2003. godine te predstavlja neovisno tijelo koje je odgovorno za promicanje odgovornog, održivog i dostupnog turizma. Zadaće koje WCTE obavlja su promocija i širenje Etičkog kodeksa, te praćenje provedbe svih njegovih načela. Svjetski odbor za etiku turizma ima nekoliko prioriteta kojih se pridržava a to su da zaštiti djecu u turizmu, omogućiti dostupan turizam za sve, zabraniti krivolov i nezakonito trgovanje divljim životinjama i sl.

Svjetsko povjerenstvo za etiku turizma navodi kako se broj ljudi sa posebnim zahtjevima za pristup raznim oblicima turizma znatno povećao te turizam mora odgovoriti na to. U svojem dokument „Poruka Svjetskog povjerenstva za etiku turizma za dostupni turizam“ navode par stavaka kojih bi se svaki dionik turističke djelatnosti trebao pridržavati. Prvo naglašavaju kako je dostupni turizam svako ljudsko pravo što znači da svaki turistički proizvod treba odgovarati na bilo kakav zahtjev turističkog sudionika bez obzira na dob, spol ili bilo kakvo drugo obilježje. Dostupni turizam

¹⁸ B. Bogunović, *Globalni etički Kodeks u turizmu Svjetske turističke organizacije*, 2011., str. 10

zahtjeva zajedničku suradnju koja se odnosi na prijevoz, smještaj, aktivnosti, destinaciju i sl., kako bi se u što većoj mjeri osiguralo pozitivno iskustvo putovanja. Naglašavaju kako informacije o turističkoj ponudi su od velike važnosti te pružatelji turističkih usluga trebaju jasno i detaljno prenijeti informacije korisniku. Što se tiče državnih sektora, tj. vlade i nacionalne uprave, njihova dužnost je razvijati turističke propise. Veliki naglasak stavljaju na to da bi trebali pružiti prave informacije i obuku pružateljima usluga o tome kako omogućiti osobama sa invaliditetom kvalitetno putovanje, također promicati mogućnost zapošljavanja osoba sa invaliditetom. Lokalne vlasti trebaju osigurati da svi turistički objekti i javni prostori budu dostupni da zadovolje potrebe pojedinca bez obzira na dob ili sposobnost, te trebaju razviti dostupne kapacitete kako bi mogli izrađivati razne turističke planove. Pružatelji turističkih usluga trebali bi u što većoj mjeri biti usmjereni na pružanje što kvalitetnije usluge kupcu. Veoma je važno da budu inovativni, domišljati, spremni na rizik i sl. Sve informacije koje pružaju preko kataloga, brošura ili online stranica trebaju biti transparentni i točni.

4.2. Načela etičkog kodeksa za turizam

UNWTO je postavio deset osnovnih načela kojih se svaki putnik, stanovnik i djelatnik turističkog sektora mora pridržavati kako bi se maksimizirao doprinos turizma u svim segmentima. U nastavku će biti pojašnjeni svaki od pojedinih članaka tog dokumenta.

4.2.1. Doprinos turizma uzajamnom razumijevanju i poštovanju među narodima i društvima

Prvi članak ovog kodeksa upućuje na važnost međusobne tolerancije i poštovanja raznolikosti glede vjere, raznih uvjerenja, rase, dobi, spola i sl. Pružatelji turističke usluge trebali bit znati koji ih turisti posjećuju te njihove običaje i način života kako bi im pružili što bolju uslugu. Zadatak javnih tijela je da u bilo kojem trenutku osiguraju zaštitu putnika kao i njihovu imovinu te trebaju biti spremni na pomoć u bilo kojem trenutku, nasuprot tome bilo kakvo uništavanje javne površine ili prijetnje okolini se trebaju strogo kažnjavati. Svi turisti su dužni se pridržavati pravila zemlje u koju dođu,

također svako prenošenje ilegalnih sredstava koji su zabranjeni se trebaju kažnjavati. Moraju čuvati i poštivati vrijednosti zemlje koju posjećuju te niti na jedan način nemaju prava ugrožavati lokalno stanovništvo.

4.2.2. Turizam kao sredstvo osobnog i kolektivnog ispunjenja

Drugi članak sastoji se od odredbi koje pokrivaju područje turizma kao djelatnosti usmjeren na pojedinačno i grupno ispunjenje na način koji će poštivati i promovirati opća ljudska prava, a posebice manjinskih i ugroženih skupina.¹⁹

Svaki turist koji je spreman kročiti u neku zemlju i doživjeti neka nova iskustva trebao bi to odraditi u svrhu vlastitog samoispunjenja. Prilikom obavljanja bilo kakve turističke djelatnosti trebaju se poštivati međusobna ljudska prava.

4.2.3. Turizam, čimbenik održivog razvoja

Sudionici turističke djelatnosti i turističkog kretanja trebaju se ponašati sukladno održivom načinu ponašanja prema okolini. Također veoma je bitno da se turistički tokovi usmjere prema pravom smjeru kako bi se smanjila turistička prenapunjenost određenih prostora, npr. masovni kruceri koji dolaze u Dubrovnik uvelike ugrožavaju okoliš, kao i pravo na mir domicilnog stanovništva. Treba se zabraniti bilo kakav oblik održavanja turističke djelatnosti koja bi mogla ugroziti prirodnu baštinu, ugrožene životinjske vrste, eko sustave i sl.

4.2.4. Turizam, korisnik kulturne baštine čovječanstva i čimbenik njezinog unapređivanja

Turističke aktivnosti trebaju se provoditi sukladno poštivanjem kulturne baštine te se trebaju zaštititi, poput očuvanja raznih spomenika, svetišta, muzeja, povijesnih lokacija i sl. Unatoč tome i dalje treba promicati važnost kulturnog obilježja pojedinog mjesta,

¹⁹ Ibidem, str. 12

te se ne smije zaboraviti na stare i tradicionalne zanate koje neka mjesta čine posebnim.

Pridržavanjem navedenih načela, turizam bi uvelike doprinjeo promociji, obogaćenju, zaštiti i održavanju kulturne baštine. Sinergija djelovanja turističke industrije i institucija kojima je svrha zaštititi kulturne baštine mogla vi dovesti do većeg uvažavanja i prepoznavanja baštine ne samo kod tuista već i kod lokalnog stanovništva.²⁰

4.2.5. Turizam, djelatnost koja koristi zemljama i zajednicama domaćinima

Turističku djelatnost treba povezati sa lokalnim stanovništvom. Oni trebaju sudjelovati u bilo kakvim aktivnostima kako bi turisti osjetili mjesto koje su posjetili. Time bi turistička djelatnost pomogla podizanju životnog standarda određenih regija. Svi ulagači koji ulažu u promicaje turizma i koji rade na raznim projektima iste bi trebali javno obavljati te stanovništvo upoznavati sa bilo kakvim informacijama glede provođenja svojih projekata.

4.2.6. Obveze sudionika u turističkom razvoju

Pružatelji turističkih usluga obvezni su turistima pružati istinite informacija o njihovima mjestima putovanja, raznim uvjetima, boravku i sl. Sve informacije vezano za putovanje moraju na jednostavan način predložiti potencijalnim korisnicima usluge. Također trebaju se pobrinuti o svim oblicima zaštite ukoliko dođe do nepredvidivih situacija u kojima se pojedinac može naći. Svaka vlada ima pravo svoju zemlju informirati o trenutačnoj situaciji koja bi mogla ugroziti život stanovnika njihove države ukoliko smatraju da postoji mogućnost pojave iste u određenoj zemlji, ali pritom nemaju pravo na bilo kakav način ugroziti ugled spomenute zemlje. Svi oblici medija koji se bave izrazito putovanjima trebaju davati javnosti istinite i valjane informacije.

²⁰ Ibidem, str. 14

4.2.7. Pravo na turizam

Svijet je prepun divnih i neistraženih krajolika koji bi trebali biti posjećeni u svrhu podizanja svijesti nezamjenjivoj prirodnoj ljepoti. Tako svako sudjelovanje u međunarodnim putovanjima doprinosi važnosti održivog rasta i očuvanja okoliša. Ovaj članak uvelike naglašava kako bi trebalo u što većoj mjeri poticati turizam za studente, mlade ljude, obitelji i starije ljude.

4.2.8. Sloboda kretanja turista

Svaki turist bi trebao imati pravo kretati se unutar svoje zemlje, ali i izvan bez susretanja sa bilo kakvim oblicima diskriminacije ili situacija koje bi ga mogle ugroziti. Trebaju imati jednaka prava kao i građani zemlje u koju su došli. Zadaća vlade i turističkih organizacija jest olakšanje putovanja posjetiteljima u što većoj mjeri.

4.2.9. Prava radnika i poduzetnika u turističkoj industriji

Svaki zaposlenik u turističkoj industriji ima zajamčena prava. Imaju pravo pohađati odgovarajuću izobrazbu te im se treba pružiti socijalna zaštita, isto tako svaka osoba ima pravo na napredovanje. Ističe se važnost partnerstva i uspostava skladnih odnosa među poduzećima raznih zemalja koje bi pridonijele daljnjem razvoju.

4.2.10. Provedba načela Globalnog etičkog kodeksa za turizam

Svi sudionici turističke djelatnosti bi trebali poštivati načela ovog kodeksa. Također trebali bi prepoznati ulogu međunarodnih institucija koje pomažu promicanju turizma. Svjetsko povjerenstvo za etiku turizma je izdao „Savjete za odgovornog putnika“ koji su upućeni turistima i putnicima gdje su prikazane osnovne smjernice o poštivanju zajedničke baštine, zaštite okoliša, čime se podržava lokalno gospodarstvo, gdje se poštuje i putnik i lokalno stanovništvo.

Iz prikazanih članaka Globalnog etičkog kodeksa za turizam može se zaključiti kako pridržavanjem i poštivanjem ovih prethodno spomenutih deset članaka može osigurati razvoj turizma na održiv način. Veoma je važna tolerancija različitih kultura, običaja i krajeva. Bitno je očuvanje prirodnog okoliša te poštivanje kulturne baštine. Također, ne smije se zaboraviti naglasiti da svatko ima pravo na odmor i putovanje gdje je ključno poštivanje ljudskih prava. Važno je naglasiti potrebu učenja i obrazovanja svih pružatelja turističkih usluga kako bi na što bolji način mogli pružiti turističke usluge.

5. ZAKLJUČAK

Na samom kraju ovog rada uočava se važnost koju Svjetska turistička organizacija doprinosi turizmu. Postavljanjem održivih ciljeva želi se podići svijest o problemima koje nas okružuju svakodnevno. Namjera tih ciljeva jest rješavanje jednih od najvećih problema današnjice poput siromaštva, gladi, manjka obrazovanja, zagađenja okoliša, diskriminacije, rodne neravnopravnosti i mnoge druge. Susrećemo se sa problemom velikog jaza između bogatih i siromašnih zemalja, upravo zato UNWTO ovime želi smanjiti bilo kakve oblike neravnopravnosti te time potići umrežavanje i izgradnju partnerstva. Svrha ovog rada bili je proučiti i detaljno razraditi postavljene ciljeve koji će doprinijeti održivom razvoju kao i važnost etičkog kodeksa u turističkom sektoru. Što se tiče budućih perspektiva glede ostvarenja ovih navedenih ciljeva do 2030. godine, smatram da se ciljevi u potpunosti neće moći ostvariti. Za početak je potrebno da svi ljudi shvate važnost održivog razvoja, da ga usvoje te da potom počnu živjeti u skladu s njima, što je u većini slučajeva teško. Mnogi danas su opterećeni vlastitim problemima te je njihov fokus na nekakvim osobnim stvarima. Ali svakako je potrebno ustrajati u ostvarenju gore navedenih ciljeva, te poticanju partnerstva i umrežavanja među zemljama jer uz pomoć jedni drugih itekako se može stati na kraj i najvećim problemima današnjice.

6. LITERATURA

Knjige:

1. Odraz, *Održivi turizam u deset koraka*, Zagreb, Institut za turizam, 2006.
2. V.Vujić, *Održivi razvoj turizma*, Rijeka, Sveučilište u Rijeci, 2005.
3. S. Geić, *Međunarodni turizam: osnove, organizacija, ekonomika*, Split, Aspira, 2016.

Znanstveni rad:

4. B. Bogunović, *Globalni etički Kodeks u turizmu Svjetske turističke organizacije*, 2011.

Internetske stranice:

5. <https://www.un.org/sustainabledevelopment/> (28.07.2019.)
6. <https://sustainabledevelopment.un.org/> (01.08.2019.)
7. <https://sustainabledevelopment.un.org/sdgs> (01.08.2019.)
8. <https://www.un.org/sustainabledevelopment/sustainable-development-goals/> (28.07.2019.)
9. <http://odraz.hr/hr/nase-teme/odrzivi-razvoj> (28.07.2019)
10. <https://ourworldindata.org/hunger-and-undernourishment#the-global-hunger-index-ghi> (01.08.2019.)
11. <https://www.worldhunger.org/world-hunger-and-poverty-facts-and-statistics/#hunger-number> (01.08.2019.)
12. <https://dnevnik.hr/vijesti/svijet/u-svijetu-nikad-vise-milijardera-oxfam-objavio-nove-podatke-o-raspodjeli-svjetskog-bogatstva---504012.html> (01.08.2019.)
13. <https://www.globalpartnership.org/data-and-results> (28.07.2019.)
14. <https://www.oxfam.org/en/pressroom/pressreleases/2018-01-22/richest-1-percent-bagged-82-percent-wealth-created-last-year> (28.07.2019.)
15. <https://ba.boell.org/bs/2016/06/16/svijet-kakav-poznajemo-nejednakost-siromastvo-glad> (28.07.2019.)

16. <https://www.globalcitizen.org/en/content/10-barriers-to-education-around-the-world-2/> (28.07.2019.)
17. <https://www.un.org/sustainabledevelopment/gender-equality/> (29.07.2019.)
18. <https://www.humanium.org/en/right-to-education/> (29.07.2019.)
19. <https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/nl/Documents/risk/deloitte-nl-risk-sdgs-from-a-business-perspective.pdf> (01.08.2019.)
20. <https://kapitalac.wordpress.com/2015/01/19/o-mjerama-za-smanjenje-nejednakosti/> (01.08.2019.)
21. <https://www.index.hr/vijesti/clanak/Oxfam-1-posto-najbogatijih-idu-ce-godine-ce-posjedovati-vise-od-ostatka-populacije/795978.aspx> (28.07.2019.)
22. https://ec.europa.eu/clima/change/consequences_hr (29.07.2019.)
23. <http://www.geografija.hr/svijet/oceani-globalno-odlagaliste-otpada/> (02.08.2019.)
24. <http://ethics.unwto.org/en/content/implementation-reports-global-code-ethics-tourism> (02.08.2019.)
25. <http://www2.unwto.org/content/structure> (03.08.2019.)
26. <http://www2.unwto.org/content/history-0> (03.08.2019.)
27. <http://cf.cdn.unwto.org/sites/all/files/docpdf/130718basicdocumentsenweb.pdf> (01.08.2019)
28. <http://cf.cdn.unwto.org/sites/all/files/docpdf/aboutunwtojan2018web.pdf> (04.08.2019.)
29. <http://ethics.unwto.org/content/global-code-ethics-tourism> (02.08.2019.)
30. <http://cf.cdn.unwto.org/sites/all/files/docpdf/wctemessagesonaccessibletourism.pdf> (02.08.2019.)
31. <https://www.un.org/sustainabledevelopment/development-agenda/> (05.08.2019.)
32. <http://ethics.unwto.org/en/content/background-global-code-ethics-tourism> (05.08.2019.)
33. <https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284419401> (05.08.2019.)

7. POPIS GRAFIKONA, SLIKA, TABLICA

Izvor 1: <http://odraz.hr/hr/nase-teme/odrzivi-razvoj>..... 9

8. SAŽETAK

Svjetska turistička organizacija agencija je Ujedinjenih naroda koja ima zadaću promicati odgovorni i održivi turizam. Održivi turizam bavi se svim ekonomskim, socijalnim i okolišnim učincima koji utječu na okolinu. UNWTO postavlja 17 glavnih ciljeva održivog razvoja koji se žele postići do 2030. godine. Ciljevi žele potaknuti djelovanje na područjima koji su od kritičnog značaja za planet i čovječanstvo. UNWTO svojim radom potiče sve zemlje da primjene Globalni etički kodeks za turizam. Sastoji se od 10 načela koje se svaki stanovnik, putnik i djelatnik turističkog sektora mora pridržavati da bi omogućilo maksimiziranje doprinosa turizma u svim segmentima. Podizanjem svijesti o važnosti održivog razvoja, te stvaranjem novih partnerstva i umrežavanja može se doprinjeti boljem napretku i blagostanju u društvu.

Ključne riječi: UNWTO, turizam, održivi razvoj, etički kodeks za turizam, United Nations

SUMMARY

The World Tourism Organisation is the agency of the United Nations. Their goal is to promote sustainable tourism that deals with all economic, social and environmental impacts that affect the environment. UNWTO has set 17 sustainable development goals which they plan on accomplishing by the year of 2030. These goals seek to encourage action in areas that are critical for the planet and humanity. UNWTO encourages all countries to apply the Global Code of Ethics for Tourism. This code is made of 10 principles. In order to enable maximizing the contribution of tourism in every segment, every citizen, traveler and employee has to comply to these rules. Raising awareness of the importance of sustainable development and creating new partnerships and networking can contribute to better improvement and prosperity in society.

Keywords:UNWTO, tourism, sustainable development, code of ethics, United Nations

